

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÈO ĐỨC THỊNH

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN
CÂY CAM TẠI HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LÈO ĐỨC THỊNH

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN
CÂY CAM TẠI HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp
Mã ngành: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Đình Hòa

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là số liệu và kết quả nghiên cứu độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng phân tích trong luận văn có nguồn gốc rõ ràng, đã công bố theo đúng quy định. Các kết quả nghiên cứu trong luận văn do tôi tự tìm hiểu, phân tích một cách trung thực, khách quan và phù hợp. Các kết quả này chưa từng được công bố trong bất kỳ nghiên cứu nào khác.

Tác giả luận văn

Lèo Đức Thịnh

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập, với nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự động viên, giúp đỡ của nhiều cá nhân và tập thể, đến nay luận văn của tôi đã được hoàn thành.

Trân trọng cảm ơn thầy giáo hướng dẫn, các thầy cô giáo trong Khoa Kinh tế & PTNT, trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo những điều kiện tốt nhất để tác giả thực hiện luận văn. Đặc biệt, xin được bày tỏ lòng biết ơn chân thành nhất đến Thầy giáo Bùi Đình Hòa đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn tôi trong suốt quá trình thực hiện luận văn thạc sỹ này.

Xin gửi lời cảm ơn tới các thầy, cô trong Ban giám hiệu, phòng Đào tạo, đã quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi hoàn thành khóa học.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình và đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 23 tháng 3 năm 2019

Tác giả luận văn

Lèo Đức Thịnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	3
3. Nội dung nghiên cứu	33
4. Đóng góp mới của luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	4
1.1.1. Khái niệm về phát triển.....	4
1.1.2. Phát triển sản xuất và các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển sản xuất.....	6
1.1.3. Các nhóm nhân tố ảnh hưởng đến phát triển sản xuất cây cam	9
1.1.4. Ý nghĩa của phát triển cam	12
1.2. Cơ sở thực tiễn phát triển sản xuất cam.....	15
1.2.1. Lịch sử, nguồn gốc, phân bố cây cam.....	15
1.2.2. Tình hình sản xuất và tiêu thụ cam trên thế giới	16
1.2.3. Tình hình sản xuất và tiêu thụ cam ở Việt Nam	18
1.2.4. Tình hình phát triển sản xuất cam ở một số địa phương	19
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu về phát triển sản xuất cam.....	23
1.4. Bài học kinh nghiệm cho phát triển sản xuất cam trên địa bàn huyện Bắc Sơn	24
Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	26
2.1.1. Điều kiện tự nhiên huyện Bắc Sơn	26
2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội huyện Bắc Sơn	29

2.2.	Phương pháp nghiên cứu	33
2.2.1.	Phương pháp thu thập số liệu.....	33
2.2.2.	Phương pháp tổng hợp, xử lý số liệu	35
2.3.	Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	35
	Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	39
3.1.	Khái quát tình sản xuất cam trên địa bàn huyện Bắc Sơn	39
3.1.1.	Tình hình quy hoạch vùng sản xuất cam	39
3.1.2.	Tình hình sản xuất cây cam tại huyện Bắc Sơn.....	41
3.1.3.	Tình hình tiêu thụ sản phẩm cam.....	47
3.1.4.	Xây dựng thương hiệu	49
3.1.5.	Phân tích hiệu quả kinh tế của các hộ trồng cam trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn	50
3.2.	Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất và tiêu thụ cây cam tại huyện Bắc Sơn.....	56
3.3.	Phân tích SWOT đối với sản xuất cam của huyện Bắc Sơn.....	58
3.3.1.	Điểm mạnh.....	58
3.3.2.	Điểm yếu	59
3.3.3.	Cơ hội.....	60
3.3.4.	Thách thức.....	61
3.4.	Một số giải pháp nhằm phát triển sản xuất cam tại huyện Bắc Sơn.....	63
3.4.1.	Nhóm giải pháp sản xuất.....	63
3.4.2.	Nhóm giải pháp tiêu thụ và xây dựng thương hiệu	67
3.4.3.	Nhóm giải pháp với hộ nông dân.....	68
3.4.4.	Giải pháp nhằm tăng cường sự liên kết, tham gia của các tác nhân trong sản xuất và tiêu thụ cam	69
	KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	70
1.	Kết luận	70
2.	Kiến nghị	71
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	73
	PHỤ LỤC	75

DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

BQ	: Bình quân
BVTV	: Bảo vệ thực vật
CC	: Cơ cấu
CNH - HĐH	: Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
DT	: Diện tích
ĐVT	: Đơn vị tính
GT	: Giá trị
HĐND	: Hội đồng nhân dân
HQKT	: Hiệu quả kinh tế
HTX	: Hợp tác xã
HTXDVNN	: Hợp tác xã dịch vụ nông nghiệp
KHCN	: Khoa học công nghệ
KT - XH	: Kinh tế - xã hội
KTCB	: Khai thác cơ bản
NN	: Nông nghiệp
NN&PTNT	: Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
QĐ	: Quyết định
SL	: Số lượng
SP	: Sản phẩm
TB	: Trung bình
TP	: Thành phố
TTCN	: Tiểu thủ công nghiệp
TƯ	: Trung ương
UBND	: Ủy ban nhân dân
VSATTP	: Vệ sinh an toàn thực phẩm
WB	: Ngân hàng thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Sản lượng cam của 10 nước sản xuất nhiều nhất trên thế giới năm 2016.....	17
Bảng 1.2.	Diện tích, sản lượng cam ở Việt Nam	18
Bảng 2.1.	Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp huyện Bắc Sơn năm 2018.....	28
Bảng 2.2.	Tình hình dân số và lao động huyện Bắc Sơn qua 2 năm 2016-2018	30
Bảng 2.3.	Một số chỉ tiêu phát triển kinh tế giai đoạn 2015 - 2017.....	32
Bảng 2.4.	Kết quả phân loại hộ điều tra theo chuẩn nghèo 2016-20120	34
Bảng 3.1.	Hiện trạng diện tích cam của huyện Bắc Sơn năm 2018.....	42
Bảng 3.2.	Diện tích và sản lượng, năng suất cam năm 2016-2018.....	43
Bảng 3.3.	Giá trị sản xuất cam huyện Bắc Sơn giai đoạn 2016 - 2018	45
Bảng 3.4.	Diện tích, năng suất, sản lượng, giá trị cây cam tại 3 xã điều tra năm 2018	46
Bảng 3.5.	Đặc điểm cơ bản của các nhóm hộ điều tra	51
Bảng 3.6.	Diện tích đất canh tác bình quân của các nhóm hộ điều tra	52
Bảng 3.7.	Tổng hợp chi phí cho vườn cam kinh doanh tại vùng điều tra năm 2018 (Tính cho 1ha/1 năm)	53
Bảng 3.8.	Kết quả và hiệu quả sản xuất cam kinh doanh theo nhóm hộ	54
Bảng 3.9.	Tổng hợp các nhân tố ảnh hưởng tới sản xuất cam của các hộ điều tra	56

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Tỷ lệ các loại cây có múi sản xuất trên thế giới	16
Hình 3.1.	Diện tích cam tại huyện Bắc Sơn.....	44
Hình 3.2.	Sản lượng cam tại huyện Bắc Sơn giai đoạn 2016-2018.....	44

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa những vấn đề lý luận về phát triển và phát triển sản xuất.
- Phân tích, đánh giá thực trạng phát triển cam tại huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn giai đoạn 2016-2018
- Nhận diện được những thuận lợi, khó khăn, cơ hội, thách thức trong phát triển sản xuất cam trên địa bàn huyện.
- Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển cam trên địa bàn huyện.
- Đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy mạnh phát triển cam trên địa bàn huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn đến năm 2025.

2. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp thu thập số liệu:
 - + Thu thập số liệu thứ cấp: Thu thập từ các Quyết định, Nghị quyết, báo cáo...
 - + Thu thập số liệu sơ cấp: Qua điều tra, phỏng vấn tại 3 xã Tân Lập, Hữu Vĩnh, Long Đống với tổng 90 phiếu (Trong đó mỗi xã 30 phiếu điều tra ngẫu nhiên tại các hộ gia đình đang trồng cam).
- Phương pháp phân tích và xử lý: Gồm phương pháp thống kê kinh tế, phương pháp giám sát đánh giá có sự tham gia, phương pháp tổng hợp tài liệu (thông tin sau khi thu thập được xử lý bằng chương trình Microsoft Excel).

3. Kết quả nghiên cứu

- Đánh giá tình hình sản xuất cây cam tại huyện Bắc Sơn, so sánh hiệu quả kinh tế từ cây cam với các cây trồng khác để phát triển sản xuất cây cam một cách hiệu quả. Từ đó giúp người nông dân đưa ra các biện pháp, cách khắc phục các mặt bất lợi, phát huy những mặt thuận lợi nhằm đạt hiệu quả kinh tế cao hơn. Đồng thời giúp nâng cao giá trị kinh tế cho cây cam ở huyện Bắc Sơn, liên kết chặt chẽ giữa các khâu trong quá trình sản xuất, và liên kết giữa nông dân, doanh nghiệp và nhà nước để thu được giá trị tối đa sản phẩm từ cây cam.
- Xác định những ảnh hưởng; điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong xây dựng nông thôn mới của huyện Ngân Sơn, giai đoạn 2015 - 2017.
- Đề xuất các giải pháp phát triển cây cam tại huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.